

Norge har tilpasset seg tre fjerdedeler av EUs regelverk sammenlignet med de aller mest integrerte EU-statene, viser Europautredningens beregninger.

Norge er 75 prosent med i EU

NORGE OG EU

THOMAS BOE HORNBERG
PER KRISTIAN AALE
Oslo/Brussel

De siste to tiårene har det skjedd en massiv overføring av makt fra Norge til EU. Også sektorer som skulle holdes helt utenfor EUs favntak, som fisk, er blitt sterkt påvirket.

På en lang rekke områder vil Europautredningen i dag vise at Norge er blitt svært tett integrert i EU siden folkeflertallet i 1994 sa nei til norsk medlemskap i unionen. Utredningen er den første omfattende evalueringen av Norges samlede tilknytning til Europa.

Utvalgets leder Fredrik Sejersted, professor ved Senter for europarett, skriver i dag i en kronikk i Aftenposten at så mye som tre fjerdedeler av EUs totale regelverk nå gjelder i «utenforlandet» Norge. Sammenlignet med land som ikke er med i eurosamarbeidet som Sverige og Storbritannia, er Norge nesten som EU-medlem å regne når det gjelder gjennomføring av EUs lover.

– Dette viser hvor dypt Norge er integrert i EU, og det viser at Norge i praksis er medlem av unionen. EU-retten har akkurat samme stilling i Norge som i EU-landene, fremholder Erik Oddvar Eriksen, som leder Arena (Senter for europaforskning).

Politisk enighet

Den kraftige EU-tilpasningen har skjedd kontinuerlig i 20 år med alle regjeringer, og det har ikke vært noen forsøk på å reversere utviklingen. EU-tilpasningen har skjedd med like stor styrke selv når nei-partiene SV og Sp har sittet i regjering.

Etter Grunnloven må Stortinget gi sitt samtykke hver gang Norge overfor EU påtar seg nye forpliktelser av særlig viktighet. Det har i all hovedsak skjedd med enstemmighet. I sin kronikk i dag skriver Sejersted at i perioden 1992–2011 har Stortinget votert i 287 slike saker. 265 av dem er enstemmig vedtatt – med støtte fra SV og Sp – og de siste 22 i all hovedsak med bredt flertall.

– På det retoriske og symbolske plan er det høyt støynivå, men innholdet i det praktiske sam-

beidet er de aller fleste enige om. Det viser at EU er blitt en del av normalpolitikken i Norge. EU-fatter vedtak som oppfattes som fornuftige, mener Eriksen.

Det synspunktet får støtte av lederen av Stortingets europautvalg, Ine M. Eriksen Søreide (H).

– Norge er blitt mer integrert i EU enn mange medlemsstater fordi det har vært i Norges interesse å knytte seg så tett til EU. Det er et resultat av en villet politikk, sier EU-tilhenger Søreide.

Mange områder

Europautredningen vil etter det Aftenposten kjenner til, trekke frem en lang liste over forhold som viser at Norge har tilpasset seg EU i svært stor grad:

- Av rundt 600 norske lover inneholder om lag 170 av dem EU-rett. Det samme gjør 1000 forskrifter.
- Samfunnsområder som opprinnelig ikke var en del av EØS-avtalen, er blitt sterkt berørt, slik som mat, fisk og miljøpolitikk.
- I tillegg til EØS og grensesamarbeidet Schengen har Norge inngått 74 avtaler med EU som blant annet tar for seg innvandring, sikkerhets- og forsvarspolitikk og distrikts- og regionalpolitisk utvikling.
- Alle nivåer av det norske samfunnet er blitt EU-tilpasset, og de fleste samfunnsområder er berørt. Avtalen har påvirket grunnleggende maktforhold i Norge.
- Med et par unntak for små land, er Norge det landet som er økonomisk mest sammenvevd med EU.
- Norge er ett av de 30 EU- og EØS-landene som har tatt imot flest arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa. I 2009 kom ca. ni av ti arbeidsinnvandrere fra EU-området.
- Nye områder seiler opp hvor Norge tilpasser seg, deriblant helse.

Europautvalget konkluderer med at kontrollen med gjennomføringen av EU-regler i Norge er tett. Overvåkingsorganet ESA og EFTA-domstolen er minst like strenge som tilsvarende EU-organer.

thomas.boe.hornberg@aftenposten.no
per.kristian.aale@aftenposten.no
Twitter: @pkaale

Med et par unntak for små land, er Norge det landet som er økonomisk mest sammenvevd med EU, ifølge Europautredningen.

Bakgrunn

EØS-avtalen

- ▶ Trådte i kraft i 1994 og er den mest omfattende folkerettslige avtalen Norge har inngått.
- ▶ Avtalen sikrer EFTA-landene Norge, Island og Liechtenstein adgang til EUs indre marked.
- ▶ I løpet av 20 år har Norge totalt innført godt over 8000 EU-lover og -regler.
- ▶ EFTA-landene har rett til å reservere seg mot EU-lover og -regler under bestemte vilkår. Dette blir ofte omtalt som vetoretten.

Fakta

Europautredningen

- ▶ Regjeringen oppnevnte i januar 2010 et utvalg som skulle evaluere Norges tilknytning til EU, inkludert EØS-avtalen.
- ▶ I mandatet het det: "Utvalget skal foreta en bred og grundig vurdering av politiske, rettslige, forvaltningsmessige, økonomiske og andre samfunnsmessige konsekvenser (herunder velferds- og distriktpolitiske) av EØS-avtalen. Det skal legges særlig vekt på å vurdere betydningen av utviklingen i EU og EØS etter inngåelsen av EØS-avtalen for avtalens omfang- og virkemåte."
- ▶ Utvalget er blitt ledet av professor Fredrik Sejersted, leder for Senter for Europarett ved Universitetet i Oslo.
- ▶ Utvalgets rapport blir overlevert til utenriksminister Jonas Gahr Støre på Litteraturhuset i dag.

Sp: Folket er blitt lurt

Sp-leder Liv Signe Navarsete mener Europautredningen dokumenterer at det norske folket er blitt lurt, men vil ikke innrømme at Sp har sovet på post i EU-saker. – Gitt at opplysningene er riktige, viser dette at EØS-avtalen er blitt mye mer omfattende enn noen kunne drømt om i 1994. Det er hold i det jeg allerede har sagt; at folk er blitt ført baklyset og at det norske demokratiet er blitt svekket gjennom en EU-tilpasning som har ført til rettsliggjøring og markedsretting, sier Navarsete.

– Men nei-partiet Sp har stemt for å innføre EU-regler i 265 av 287 saker i Stortinget. Da kan det vel ikke være så ille?

– Jeg er stolt av det Sp har stått opp for. Det var for eksempel vi som sørget for differensiert arbeidsgiveravgift. Og vi har tatt dissens i Regjeringen i viktige spørsmål. Men Sp er et lite parti. De to store partiene, Høyre og Ap, har ikke ønsket å motsette seg EU mer. Det er der hunden ligger begravet, sier Sps leder.

Vi spør

1. Hvor stor andel av EUs regelverk tror du gjelder i Norge?
2. Svaret er minst 75 prosent. Er det bra eller dårlig?

Gina Nyquist (21)

1. Jeg tror det er mye. Kanskje 40 prosent.
2. Det er rart at vi er med på så mye uten at vi er medlem i EU.

Agnete Søland (47)

1. 60 prosent.
2. Det er ikke bra. Jeg liker å tenke på Norge som en stat som kan klare seg selv.

Isak Gundrosen (23)

1. 40–50 prosent kanskje.
2. Det er overraskende høyt, men jeg synes det er helt greit. Jeg er imot at Norge skal bli medlem, men det gjør ikke noe at vi tar til oss en del av regelverket.